

Ювілеї та дати

Професор Сагарда В.В. – фізик, педагог, відомий освітянин України

У формуванні постаті доктора педагогічних наук, професора, знаного освітянина Сагарди В.В. значну роль зіграв і фізичний факультет нашого університету. Це стало можливим завдяки його неабияким особистим здібностям, постійному навчанню, самовдосконаленню, прагненню до фахового зростання.

Народився Володимир Васильович 28 лютого 1933 року в селі Кулішівка Градизького району Полтавської області. Дитинство його пройшло в надзвичайно важких умовах наслідків періоду жахливого голодомору, воєнних та післявоєнних років. Ще будучи дитиною, він проявив такий характер дорослого, що у зрілому віці заслужено (підтверджено документально) належить до категорії “Ветеран Великої Вітчизняної війни”. В таких умовах він домігся не тільки середньої освіти, але з відзнакою закінчив фізико-математичний факультет Черкаського державного педагогічного інституту в 1954 р. За державним розподілом молодих спеціалістів був направлений на роботу в Закарпатську область. Тут він вперше і без вороття став на стежку педагогічної ниви, продовживши духовну справу своїх предків – відомого українського вченого філософа і несправедливо забутого теолога, педагога Миколи Івановича Сагарди та батька, сільського вчителя Василя Петровича Сагарди.

Володіючи досконально предметом фізики, потенційним запалом в постійних творчих пошуках Сагарда В.В. стрімко пройшов перший етап становлення в середній школі від вчителя, заступника директора, директора різних шкіл до заступника завідувача Закарпатським обласним відділом освіти уже в 1961 році. Але потяг до наукових досліджень і накопичені задуми привели до їх реалізації у вищій школі. З 1966 року він працює старшим викладачем кафедри педагогіки і психології. Базова підготовка фізика не давала йому байдуже спостерігати за стрімким злетом фізичного факультету, який з нульового рівня 1950 року за 20 років діяльності вже досяг розгалуженої структури з п’яти випускаючих кафедр: ядерної фізики (1953), оптики (1957), квантової електроніки (1968), теоретичної фізики (1959), фізики напівпровідників (1963), Проблемної науково-дослідної лабораторії фізики електронних зіткнень (1965, з 1988 ПНДЛ фізичної електроніки), Лабораторії космічних досліджень (1969); були сформовані уже два глобальні напрямки наукових досліджень: перший – з фізики атома і ядра і другий – з фізики напівпровідників; в окремому спрямуванні велися дослідження спостереження за штучними небесними тілами. Коли в 1970 році була відкрита нова кафедра фізичних основ мікроелектроніки (ФОМЕ, нині кафедра твердотільної електроніки), Сагарда В.В. відразу заповнив одне з вакантних місць доцента. Його бажання співпало з потребами факультету – мати в штатному складі викладачів спеціаліста з дидактики фізики і педагогічних дисциплін. Адже, ще як вчитель середньої школи, він був залучений особисто тодішнім ректором Чепуром Д.В. до читання методики викладання фізики. На кафедрі ФОМЕ Володимир Васильович вдало поєднує навчальну роботу, не зраджуючи

науковим дослідженням з питань педагогіки. Як наслідок – в 1972 році успішно захищає кандидатську дисертацію – “Методика вивчення оптики на рівні сучасних наукових уявлень”. Незабаром йому було присвоєно звання доцента (1974 рік). Створений ним на фізичному факультеті методичний кабінет працює і розвивається за вимогами сьогодення по намальованим у ті часи орієнтирам.

Опанований раніше досвід адміністративної діяльності ще більш яскраво розкрився на посаді заступника декана, яку він обіймав на протязі дев'яти років (1971-1978) при зміні трьох деканів. Масштабність задумів уже відомого науковця виходить за межі факультету. Їх реалізації сприяла на вищій ступені посада завідувача загальноуніверситетської кафедри педагогіки і психології, на яку він був обраний у 1987 році.

За відносно короткий проміжок часу талановитий дослідник та жадібний до знань педагог-науковець зумів згуртувати навколо себе колектив одностудентів, якому під силу стало підняти такі пласти в різноманітних галузях педагогічної теорії і практики, як: педагогіка загальноосвітньої школи; педагогіка вищої школи, і зокрема, професійної освіти; порівняльна педагогіка, педагогіка позашкільної освіти, проблеми освіти нацменшин, проблеми соціальної педагогіки, проблеми педагогічної психології, проблеми спеціальних дидактик; педагогіка менеджменту тощо. Приємно відмітити, що в цьому колективі, який складається з 12 чоловік, плідно працюють кандидати фіз.-мат. наук доценти Прокопович Ю.А. і Химинець О.І. та старший викладач кандидат пед. наук Опачко М.В., які закінчили в різні роки фізичний факультет УжДУ, а Заслужений вчитель України Фернега В.С. – теж фізик за базовою освітою.

Результатом плідної пошуково-дослідницької праці Володимира Васильовича стала його докторська дисертація “Система підготовки педагогів в умовах університетської освіти”, яку успішно захистив у 1992 році. Цілком заслужено йому присвоєно звання професора у 1993 році.

Сьогодні Володимир Сагарда – провідний науковий фахівець із дидактики вищої школи, член експертної ради міністерства освіти України з проблем педагогіки вищої школи, член спеціалізованої ради по захисту докторських дисертацій Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (м.Київ). Він став одним з ініціаторів створення при УжНУ Закарпатського науково-методичного центру освіти національних меншин – філіалу науково-методичного центру середньої освіти Міністерства освіти і науки України. Про особисту продуктивність та високий науковий рівень по сучасним міркам свідчать такі фундаментальні праці всього за один 2000 рік: “Теорія і практика профорієнтаційної діяльності педагога. Навч.-метод. посібник”, Ужгород, - 114 с.; Освітньо-виховні проблеми національних меншин Закарпаття, Ужгород, 2000 – 132 с.; Дистанційне навчання у системі освіти. Навч.-метод.посібник”, Ужгород: УжНУ, 2000 – 192 с.

Під керівництвом Володимира Васильовича успішно діє аспірантура, в якій на даному етапі навчається 5 аспірантів та прикріплених до кафедри 10 пошукувачів. Професором В.В. Сагардою підготовлено 6 кандидатів та один доктор наук. Часто виступає опонентом кандидатських та докторських дисертацій не тільки на Україні, але і у вузах та наукових центрах зарубіжних країн. Активно працює професор В.В.Сагарда в плані міжнародного співробітництва із Сегедським університетом та Ниредьгазьким педінститутом Угорщини, Пряшівським університетом Словаччини, де проводяться наукові конференції, здійснюється обмін досвідом із залученням викладачів до читання лекцій та ін.; є учасником та організатором численних міжнародних конференцій окрім Всеукраїнських.

Без перебільшення можна констатувати, що професор Сагарда В.В. визначає педагогічну думку УжНУ, є генератором ідей, які в значній мірі визначають перелік питань, що розглядаються на методичній раді університету, тематику щорічних науково-

методичних конференцій професорсько-викладацького складу УжНУ. Не пориває він і зв'язок з фізичним факультетом – безперервно є провідним лектором з педагогічних курсів, турбується про фахівців з додаткової кваліфікації “Практичний психолог”, яку здобув за бажанням уже не один студент педагогічного відділення спеціальності “Фізика”. З подання Володимира Васильовича на фізичному факультеті почали проводитися лабораторні заняття з педагогіки, чи не в єдиному підрозділі вузів України, курс психології введено в навчальні програми інженерних спеціальностей. З його ініціативи у квітні 2001 року методична рада університету рекомендувала всім факультетам запозичити новаторський досвід кафедр фізичного факультету (з питань вивчення, пропагування і презентації – 30 позицій).

На прикладі фіксування оригінальних наукових здобутків при становленні всесвітньовідомих фізичних шкіл Запiсочного І.П. і Чепура Д.В. він першим серед гуманітаріїв університету став автором патентів на винаходи, які поступово збільшуються не тільки кількісно, але поглиблюються і за змістом. Всі вони схвально проходять через експертну раду фізичного факультету.

Статистика творчої спадщини ювіляра вражає. Наведені вище дані доповнюють більше трьохсот наукових праць, включаючи окремих книжок, три патенти на винаходи та більше 10 позитивних рішень на видачу Деклараційних патентів України.

Плідна педагогічна, науково-дослідна, навчально-методична та адміністративна діяльність доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри педагогіки і психології Ужгородського національного університету Володимира Васильовича Сагарди заслужено відмічена у 2000 році Подякою Президента України за сумлінну працю, значний особистий внесок у розвиток і зміцнення української держави. Його також було нагороджено значком “Відмінник народної освіти” (1962 р.), медалями “Ветеран праці” (1984 р.), “А.С.Макаренка” (1984 р.), срібною медаллю “ВДНГ СРСР” та ін.

В свої 70 – Сагарда В.В., хоч і з посрібленими скронями, виглядає не знаючим втоми з молодечим запалом, прекрасним не зігнутий літами, строгий і принциповий випромінюючим Справедливість і Добро! Колектив фізичного факультету щиросердечно бажає ювіляру міцного здоров'я, щастя і радості на многая і благая літа!

**Людвиг Шимон, професор,
декан фізичного факультету**